שִׁירַת קֶנְטוֹקִי

י. י. שוואַרץ

אין אָנהייב איז דער ייִד געווען אַ ווונדער:
ס'איז שווער געווען באַגרײַפֿן זײַנע דרכים,
זײַן פֿרעמדן הילוך און זײַן פֿרעמדן לשון,
פֿון יעדן ריר זײַנס האָט אַראָפּגעשריִען פֿרעמדס
און זיך געוואָרפֿן אין די פֿרעמדע אויגן.
און אַז מען האָט זיך צוגעוווינט אַ ביסל,
און ס'איז אַוועק די ערשטע ניט פֿאַרטרויִלעכקייט,
איז מען געוואָרן ריידעוודיקער, נענטער.
און זע — אַ ווונדער! ער פֿאַרשטייט דאָך אַלץ

און ווייס פֿון אַלץ וואָס קומט-פֿאָר אַרום,
און האָט אויף אַלץ אַ גוטמוטיק און פּאַסיק ווערטל,
וואָס איז צו גלײַכער צײַט אי פֿרעמד, אי אייגן.
אַ מענטש ווי אַלע-מענטשן. אַרבעט טאָג ווי נאַכט
און זאַמלט אַלטע אײַזנס, ביין און קאָדער[15].
פֿאַרקערט, ער גיט נאָך מענטשן צו פֿאַרדינען.
וואָס דען? ס'איז זיי געווען קשהדיק:
ווי אַרבעט דאָס אַ מענטש אין זונטיקדיקן טאָג?
און איין מאָל אין אַ פֿײַנעם, שיינעם טאָג
איז אָנגעקומען אויפֿן הויף דער פּאַסטאָר,
די הענט פֿאַרלייגט אויף הינטן, שמייכלענדיק,
געזאָגט דעם ייִדן אַ גוט וואָרט, זיך נאָכגעפֿרעגט,
ווי גייט עס אים, געגלעט די קינדער אויפֿן קאָפּ,
פֿאַרבויגט זיך פֿאַר דער שטילער ייִדענע.
אַ ביסל שפּעטער זײַנען צוגעקומען
אַ צוויי-דריי שכנים; מען האָט זיך צעזעצט,
פֿאַררויכערט שוואַרצע ליולקעס, ווי דער שטייגער.
דערנאָך האָט זיך דער פּאַסטאָר שטיל צערעדט,
געצויגן מיט אַ ניגון ווי אין קירך,
געוויזן בקיאות אין דעם אַלטן טעסטאַמענט,
געמישט פֿון לוקאַס און פֿון פּאָול מיט פּסוקים
און פֿון אַנדערע אַפּאָסטאָלן פֿון דער קירך,
און אויסגעלאָזן מיט אַ שטילער פֿראַגע:
— ווי קומט עס, וואָס ער אַרבעט אין דעם טאָג פֿון רו?
דאָ האָט דער ייִד בנעימותדיק געענטפֿערט:
— ער איז אַ ייִד און האַלט פֿון אַלטן גלויבן,
ווי ס'שטייט פֿאַרזאָגט אין אַלטן טעסטאַמענט:
זעקס טעג אין וואָך זאָלסטו דײַן אַרבעט טאָן,

און אינעם זיבעטן, אין טאָג פֿון שבת,
דאַן זאָלסטו רוען און אים הייליקן,
צוזאַמען מיט דײַן קינד, דײַן אָקס און אייזל.
אויף דעם האָט זיך דער פּאַסטאָר שוין פֿאַרחידושט,
רחמנותדיק געשאָקלט מיטן קאָפּ:
צי ווייסט ער ניט, אַז דזשיזוס קרייסט, דער זון,
האָט שוין דעם שבת אָפּגעשאַפֿט די רו
און אויף זײַן פּלאַץ געשטעלט דעם זונטיקדיקן טאָג?
דאָ האָט רחמנותדיק דער ייִד געענטפֿערט:
— איז ניט געלערנט, ניט שטודירט אין שולן,
איז ניט בכּוח צו פֿאַרפֿירן אַ דיספּוט
מיט איינעם וואָס איז שטאַרק און גרויס אין וויסן.
ער גייט בלויז אין דעם וועג פֿון זײַנע פֿאָטערס
און טוט ווי זיי האָבן געטאָן... איז דאָס
דעם דינעם פּאַסטאָר שטאַרק געווען געפֿעלן,
זיך אויפֿגעהויבן און געדריקט זײַן האַנט,
פֿאַרבויגט זיך ווידער פֿאַר דער ייִדענע
און זיך אַוועקגעשלײַכט מיט שטילע טריט.
עס האָבן זיך די שכנים אויפֿגעשטעלט,
געקלאַפּט אים אויף דער פּלייצע: — גוט געזאָגט!
אויף מאָרגן האָט דער ייִד באַקומען צוגעשיקט
אַ שווערן, דיקן בייגעוודיקן ספֿר:
דעם אַלטן מיטן נײַעם טעסטאַמענט —
געשיקט פֿון דינעם פּאַסטאָר אַ געשאַנק.

תְּחִלָּה הָיָה לָהֶם הַיְּהוּדִי לְפֶלֶא,
וְהִתְקַשּׁוּ מְאֹד לִתְפֹּס דְּרָכָיו,
זָר הִלּוּכוֹ וּלְשׁוֹנוֹ הַמּוּזָרָה,
בְּכָל נִיעָה וְזִיעָה הָרְגַשׁ הַזָּר
וְנִזְדַּקֵּר בָּעֵינַיִם הַזָּרוֹת.
וּכְשֶׁהֻרְגְּלוּ מְעַט בִּמְרוּצַת יָמִים
וְאִי אֵמוּן רִאשׁוֹן פָּג וְחָלָף—
הֵחֵלּוּ הִסְתַּכֵּל בּוֹ מִקָּרוֹב
וּרְאֵה זֶה פֶּלֶא: הֵן מַבְחִין דָּבָר הוּא,
וְעַיִן לוֹ חוֹדְרָה בְּמַה שֶּׁמִּתְהַוֶּה
וְיֵשׁ בְּפִיו אִמְרָה הוֹלְמָה וּמַתְאִימָה,
זָרָה וְגַם קְרוֹבָה, עַל כָּל דָּבָר.
אָדָם כִּשְׁאָר בְּנֵי הָאָדָם: עָמֵל,
עוֹשֶׂה לֵילוֹת כְּיָמִים, וּמְגַבֵּב
שִׁבְרֵי בַּרְזֶל, סְחָבוֹת וַעֲצָמוֹת—
וְעוֹד מַמְצִיא מִחְיָה לְזוּלָתוֹ.
אֶלָּא שֶׁנִּתְחַבְּטוּ בִּשְׁאֵלָה קָשָׁה:
אֵיךְ זֶה אָדָם עָמֵל בְּיוֹם רִאשׁוֹן?
וּפַעַם אַחַת, בְּיוֹם נָאֶה, הוֹפִיעַ
עַל הֶחָצֵר מוֹכִיחַ הָעֵדָה—
מְנֻמָּס, בַּת-צְחוֹק טוֹבָה לוֹ עַל שְׂפָתָיו,
כְּשֶׁיָּדָיו מְקֻפָּלוֹת לַאֲחוֹרָיו,
שָׁאַל לִשְׁלוֹם הַיְּהוּדִי, לִטֵּף
אֶת שְׁנֵי הַיְלָדִים עַל רָאשֵׁיהֶם,
נִעֲנַע רֹאשׁוֹ בִּפְנֵי הַיְּהוּדִיָּה.
כַּעֲבֹר זְמַן-מָה נִכְנְסוּ הֶחָצֵרָה
שְׁנַיִם שְׁלֹשָׁה מִשְּׁכֵנָיו: יָשָׁבוּ,
וּכְדַרְכָּם הֶעֱלוּ עָשָׁן בְּמִקְטְרוֹתֵיהֶם.
פָּתַח דְּבָרוֹ מוֹכִיחַ הָעֵדָה
בְּשֶׁקֶט, בִּמְתִינוּת וּבְנִגּוּן
וּבִפְסוּקִים מִפָּאוּלוּס וּמִלּוּקָס
וּמִשְּׁלִיחֵי הַכְּנֵסִיָּה הָאֲחֵרִים:
אֵיךְ זֶה אָדָם עָמֵל בְּיוֹם מְנוּחָה?
עַל זֶה עָנָהוּ הַיְּהוּדִי רַכּוֹת:
יְהוּדִי הוּא וְאוֹחֵז בֶּאֱמוּנַת-אָבוֹת,
כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּתוֹרַת מֹשֶׁה: 'שֵׁשֶׁת יָמִים
תַּעֲבֹד וְעָשִׂיתָ כָּל מְלַאכְתֶּךָ, וּבַיּוֹם
הַשְּׁבִיעִי שַׁבָּת, לֹא תַעֲשֶׂה כָּל מְלָאכָה
אַתָּה וּבִנְךָ וְשׁוֹרְךָ וַחֲמוֹרְךָ'.
הֻפְתַּע הַמּוֹכִיחַ לְמִשְׁמַע אֵלֶּה,
הֵנִיעַ רֹאשׁ בְּרַחֲמִים אַחַת וּשְׁתַּיִם:
אִם לֹא יָדַע וְלֹא שָׁמַע, כִּי הַמָּשִׁיחַ
הֶעֱבִיר אֶת הַשַּׁבָּת מִמְּנוּחָתָהּ
וְאֶת כִּסְאָהּ יָרַשׁ יוֹם הָרִאשׁוֹן?
וּפֹה הֶעֱמִיד הָאִישׁ פָּנִים תְּמִימִים:
לֹא מְחוֹנָן הוּא בְּמַדָּע וּבְהַשְׂכֵּל,
וְלֹא לְפִי כֹּחוֹ לְהִכָּנֵס בְּוִכּוּחִים
עִם אִישׁ גָּבְהוּ עֲצוּמוֹתָיו מִמֶּנּוּ;
אוֹחֵז הוּא בְּדַרְכֵי אֱמוּנַת אָבוֹת
וְנוֹהֵג כְּמִנְהָגָם. טוֹבוּ דְּבָרָיו
בְּעֵינֵי הָאִישׁ וּבְעֵינֵי הַמְּסֻבִּים—
הוֹשִׁיט לוֹ הַמּוֹכִיחַ יָד בִּידִידוּת,
נִעֲנַע רֹאשׁוֹ שֵׁנִית גַּם לָאִשָּׁה
וּבִפְסִיעוֹת שְׁקֵטוֹת עָזַב אֶת הֶחָצֵר.
עָמְדוּ וְקָמוּ הַשְּׁכֵנִים עַל רַגְלֵיהֶם,
חָבְטוּ לוֹ עַל שִׁכְמוֹ: יָפֶה דִּבַּרְתָּ!
וּלְמָחֳרַת-יוֹם קִבֵּל הַיְּהוּדִי
סֵפֶר כְּבַד-מִשְׁקָל בִּכְרִיכַת עוֹר,
הַבְּרִית הַיְשָׁנָה וְהַחֲדָשָׁה גַּם יַחַד:
מִנְחָה שְׁלוּחָה מֵאֵת מוֹכִיחַ הָעֵדָה.

movement
be blatant
melted
distrust
all that is happening
suitable saying
gathers
rags
ekes out a livelihood
struggled within
pastor
polite
folded
stroked
nodded, bowed
their pipes
St. Paul, Luke
softly
surprised
graced with
with someone greater than himself
slapped

ארץ־דיקסי

הֵחֵלּוּ לְהֵרָאוֹת בַּחֲצַר הַגְּרוּטָאוֹת
גִּבּוֹרֵי צַיִד מֵהַרְרֵי קֶנְטוּקִי
בְּמַגָּפַיִם גְּבֹהִים וּבְפַרְווֹת קְצָרוֹת.
הָיוּ בַּחוּרִים אֵלּוּ–דָּם וָאֵשׁ,
בַּעֲלֵי זָקָן וְתַלְתַּלִּים מִסְתַּלְסְלִים,
רַחֲבֵי הַגֶּרֶם וְאַנְשֵׁי מִדּוֹת,
בַּחֹרֶף כְּבַקַּיִץ צְרוּבֵי שֶׁמֶשׁ,
צַלָּקוֹת חִוַּרְיָנוֹת חֲרוּתוֹת
בִּסְבַךְ שֵׂעָר לֶחָיָם וְעַל מִצְחוֹתָם;
בְּאָזְנַיִם שְׁסוּעוֹת שֶׁסַע עַל חֶצְיָמוֹ
שֶׁנִּקְרְמוּ וְנִתְאַחוּ עַל הַבְּתָרִים.
עִם קֹר רִאשׁוֹן הָיוּ בָּאִים הַלָּלוּ
עִם עֲשָׂבִים כְּסוּחִים נוֹצְצִים כַּסְפִּית
וְחַמָּה נְסוּכָה תְּלוּיָה אֲלַכְסוֹנִית
וְעֵינָהּ כִּבְלִיל הַכֶּסֶף וְהַנְּחֹשֶׁת.
בְּקַו יָשָׁר, אִישׁ אַחֲרֵי אִישׁ, דְּמוּמִים,
מִצְנְפוֹת שֵׂעָר לְרָאשֵׁיהֶם
וְסַכִּינִים תְּקוּעִים בַּחֲגוֹרוֹתָם.
הֶהְבִּיל הַקֹּר מִנְּשִׁיפוֹת פִּיּוֹת
וּבְאֵדִים קַלִּים עָלָה לָרוּם;
מַגָּפֵיהֶם הַלְּבָנִים, לֹא נִמְשְׁחוּ עִטְרָן,
הִכּוּ, חָבְטוּ בַּקֶּרַח הַמּוּצָק,
בְּקוֹל צְעָדָה בְּטוּחָה וּקְצוּבָה,
כִּצְעֹד הַחַיָּלִים בַּמַּעֲרָכָה
לְהֹלֶם־תֹּף וְלִמְחִי־קָבָל.
גָּלְשׁוּ מִן הַכְּתֵפוֹת, כִּתְפֵי עֲנָק,
הִבְהִיקוּ בְּאוֹרוֹ שֶׁל בֹּקֶר־חֹרֶף
עוֹרוֹת שׁוּעָל, אֲדַמְדַּמִּים־זְהַבְהַבִּים,
זוֹרְקֵי זִיקִים, וְהִתְנוֹצֵץ בִּיבָר
בְּחוּם שׁוֹטֵף וָחַם וּמִשְׁתַּפֵּךְ;
הִשְׁחִיר כָּחוֹל זֶה לַיְרוּדָה וּלְבָאְשָׁן
וְעֵינֵיהֶם כְּגַרְגְּרֵי זְכוּכִית שְׁקוּפָה.
וְעוֹד נָדְפוּ מִדָּם וּמִשַּׁלְגֵי יְעָרוֹת–
נוֹפְפִים זַנְבוֹתֵיהֶם לְרוּחַ יוֹם
וּמְרַטְטִים וּמְפַזְּזִים כְּמוֹ חַיִּים.

כָּל אֵלֶּה יָד וָשֵׁם לָהֶם בַּגִּבּוֹרִים
בְּמִלְחֶמֶת הָאַחִים, עֲקֻבַּת דָּם,
בִּזְרוֹעַ חֲזָקָה וּבְעַיִן בְּהִירָה–
יוֹרִים אֶל הַשַּׂעֲרָה וְלֹא יַחֲטִיאוּ,
הָיָה כְּפֶשַׂע בֵּינוֹתָם וּבֵין
הַנִּצָּחוֹן מוּל שַׁעֲרֵי וַשִּׁינְגְטוֹן.
שָׁתַת דָּמָם בֵּין שְׂרִידֵי צִבְאוֹת לִי
כְּשֶׁהֵחֵל לְהִסּוֹג עַל עֲקֵבָיו;
מֵהֶם–עָמְדָה רַגְלָם עַל מַשּׁוּאוֹת
אוֹרְלִינְס הַחֲדָשָׁה, אַטְלַנְטָה וְקוֹלוּמְבִּיָּה.
וְעוֹד זִכְרָן הִבְהֵב בְּלִבּוֹתָם
כְּהַבְהֵב אֵשׁ מִתַּחַת פִּיחַ־אֵפֶר.
עָצוּר הָיָה בְּזִכְרוֹנָם יוֹם רִיצְ'מוֹנְד
וּדְמוּת דְּיוֹקְנוֹ הָאֲצִילָה שֶׁל לִי
וְקוֹל בִּכְיָם שֶׁל חַיָּלִים זְקֵנִים,
בְּמַדֵּי שְׂרָד בָּלִים, מְנֻקְּבֵי־כַדּוּר,
הָמָה וַיִּתְיַפַּח בְּאָזְנֵיהֶם.

אַךְ בְּדָמָם תָּסְסוּ עוֹד הַנְּעוּרִים,
וְעִם גְּמַר מִסְחָר הָיוּ הַנְּעָרִים
מִתְכַּנְּסִים לְפִנַּת גֹּרֶן רְחוֹקָה,
לִמְקוֹם יָקַד תַּנּוּר־בַּרְזֶל מְלֻבָּן,
נוֹשֵׁף בְּחֹם אָדֹם וּמְבַעְבֵּעַ.
שׁוֹלְפִים מַשְׁקֶה מַגָּף בַּקַּבּוּק שָׁטוּחַ
בַּיַּיִן הַשָּׂרוּף, יוֹקֵד בְּלַבְנוּנִית אִשּׁוֹ.

דיקסי־לאַנד

עס האָבן זיך גענומען ווײַזן אינעם הויף
די מעכטיקע געשיקטע יעגערס פֿון די בערג
אין הויכע שטיוול און די קורצע פּעלצן.

דאָס זײַנען געווען יונגע — גלוט און בלוט,
מיט יונגע קרײַזלדיקע בערד און לאָקן,
ברייטביינערדיק, און הויך, און שטאַרק געוואַקסן,
אין ווינטער ווי אין זומער ברוין פֿון זון,
מיט ווײַסע, טיפֿע, אײַנגעקאַרבטע שראַמען
אין וואַלדיק האָר פֿון באַק, אויף בלאַסע שטערנס,
מיט אויערן צעשפּאָלטענע אין העלפֿט,
און ווידער שטיק אויף שטיק צונויפֿגעוואַקסן.
זיי פֿלעגן קומען מיט די ערשטע פֿרעסטלעך,
ווען טויטע גראָז גלאַנצן זילבערדיק
און ס׳הענגט אַראָפּ אַ נידעריקע זון,
האַלב זילבערן, האַלב קופּערן, האַלב קרום,
פֿון ניט קיין הויכן מילכיק ווײַסן הימל
שערענגעסווײַז, מאַן הינטער מאַן, אַנטשוויגענע,
מיט שווערע פּוטער־היטלען אויף די קעפּ,
מיט אָנגעשטעקטע מעסערס אין די גאַרטלען;
און פֿון די מײַלער האָט געהויכט מיט וואָלקנדלעך
פֿון דינעם ווײַסן פֿראָסט אין שטײַפֿער לופֿט;
די גראָבע ווײַסע שטיוול ניט געשמירט,
זיי האָבן אין דעם קערנדיקן אײַז
געשלאָגן ריטמיש, אויסגעקלונגען טאַקט,
ווי עס מאַרשירן זעלנערס צו אַ קריג,
מיט קלאַפּן פֿונעם פּויק אין דראָבנעם שרויט.
פֿון אַקסלען האָבן בונט אַראָפּגעהאַנגען,
געבליצט אין מאָרגנדיקן פֿרישן ליכט,
די גאָלדיק־רויטע שווערע פֿוקסן פֿעל
מיט ווייכע האָר; דער גלאַנצנדיקער מינק
פֿון פֿליסנדיקן ברוין, וואָס גיסט זיך איבער,
די בלויע שוואַרצקייט פֿונעם ראַץ און טכויר,
מיט פֿינקל־גלעזערדיקע קײַלעכדיקע אייגלעך —
וואָס שמעקן נאָך מיט בלוט, מיט שניי, מיט וואַלד,
און באָמבלען זיך מיט די קאָלירטע עקן,
און פֿלעכטן זיך, און מישן זיך ווי לעבעדיק.

די אַלע האָבן זיך געמאַכט באַרימט,
אין בלוטיקן, אין שווערן, ברודערקריג,
מיט זייער פֿעסטער האַנט און שאַרפֿן אויג.
געהאַלטן נאָענט בײַם פֿײַערן אַ זיג
אַרום די פֿעסטונגען פֿון וואַשינגטאָן;
געבלוטיקט אין דעם מאַרש פֿון די אַרמייען,
ווען לי האָט אָנגעהויבן גיין צוריק;
גאָר פֿיל האָבן דורכגעמאַכט דעם חורבן
פֿון נײַ־אָרלינס, אַטלאַנטאַ און קאָלאָמביע,
וואָס האָט זיך נאָך געטליעט אינעם האַרצן
ווי ס׳טליעט פֿײַער אונטער גרויען אַש.
זיי האָבן נאָך געדענקט דעם טאָג פֿון ריטשמאָנד,
דעם גרויען קאָפּ פֿון ריטערלעכן לי,
און דאָס געוויין פֿון אַלטע וועטעראַנען
מיט גרויע בערד, צעשאָסענע מונדירן,
האָט נאָך געקלונגען אין די אויערן.

נאָר ס׳יונגע לעבן האָט געקאָכט אין בלוט.
און אַז געשעפֿט פֿלעגט ווערן אָפּגעטאָן,
פֿלעגט מען פֿאַרקלײַבן זיך אין ווינקל שײַער,
וווּ ס׳האָט דער אַלטער אָנגעגליטער אויוון
געשפּריצט מיט רויטער שיפּערדיקער היץ.
מען פֿלעגט אַרויסציִען פֿון ברייטע כאַלעוועס
דעם ווײַסן, שטאַרקן, ברענענדיקן בראָנפֿן.
די אויגן ווערן אויפֿגעבליצט און גרויס,
מען מעסט די כּוחות און מען ראַנגלט זיך,
די לאַנגע לאָקן פֿלאַטערן צעיאָגט.

scrap-iron
hunters
curly
-boned
scorched
°scars °° pale
hairy web
split
joined
mown
diagonally
mixture of
silent
furs caps
steamed forth
clouds
with resin
solidified
rhythmic
to the sound of drums $ s
flowed
glowed
fox fur
mink gleamed
flowing brown...flowing o
(skins) of rats and skunk
glass beads
smelled
dangle
vibrate
drenched in blood
shoot at a hair
a hairsbreadth stood betwe
and... them
General Lee
beat a retreat
destruction
scorch
grey ashes
fixed
noble
worn-out uniforms
rang
barn
blaze
sparkling
bootleg
whiteness

הולכות גדלות ומתרחבות עינים,
והנערים משחקים ומתאבקים–
קוצות שערם מתעופפות לרוח
ומתפרץ קול צחוק אדיר בגבורתו.
הולכים ומעלים את השכנים בחרמם:
מי איש שולח יד ב׳נגדתו׳
ומי אשה יורדה ללחיי בעלה;
למי סוס קל־מרוץ, ולמי מעלה יותר,
ומי חטף כלת אחר בליל נשואיה,
גזלה עם הרובה ביד; ומה במחשבתו
של החתן דנן לעשות; חורצים לשון
על צד חתן ועל צד כלה. עולה
צהלה גדולה ואדמה בקצה הגרן,
שוטפת עד לכתל הרחוק מנגד,
מעל לערמות עורות ממלחים,
מעל תלי תלים סחבות ועצמות.
ויש גם נזכרים בחרון קרבות –
מעלים על לב זכרון רעים טובים
נפלו חלל ביום עברה וזעם
באחת הפחתים אשר בשדה.
נושאים כוס אזכרה בעד נשמתם
ומצרפים גם את היהודי ללגימה.
פתוחים הלבבות בסערת־און
ושיחתם–שיחה חיה, זורמת,
מתבלה, רותחה ומרתחת.
ואיך שלינקולן, ארך הקומה,
ארך ידים ושרוע אברים,
פניו מארכים, חורים ונרגשים,
חבוש צילינדר מתנוצץ לראשו–
נכנס לריצ׳מונד ביום אחד נאה.
לא פעמון צלצל ולא תותח רעם,
ולפתע התפשטה שמועה כאש יערות,
נזרק דבור: הוא בא, הוא בא הלם!
ועיר על מתים עד יסודה הרקחה
ותהי לים רועש גועש וחמרמר
בגלי ראשים בוכים אף צוחקים;
עינים לבנות קרנו, הבהיקו,
וידים שחרות־עור אליו נמשכו
כילדים שחרים מעל לראשיהם.
ומלבב ים זה שחר מכה גלים
רתח ויתיפח נהם אפריקה;
קרעו, פשטו מעליהם את בגדיהם
ונתעוו במחול עועים, ובחולם
השחו שחוח עד לעפר חוצות;
ועד כלות נפשם הריעו בצוחה:
׳ישוע! גואלי! והללויה!׳
ואיך פניו, פני הנשיא החורו,
נעוו מרטט ומכלמת־כאב.
הצידים לוגמים מן הלבן־לבן
וחכלילות כובשה כל לבן עין;
הצלקות הלבנות מאדימות
ומגרונות קודחים ואדירים
תזרם ותשתפך בסאון ואון
מנגינת דיקסי, עליזת גאוה.
בוקעה פורצה שירה, עולה בלהב
וממלאה חלל הגרן הישנה,
חובטה ומתחבטה בשחור תקרה,
ובקול ענות גבורה תגאה גאה:
הידד, הידד לדיקסי, הידד!

wrestle
blow
take...to task
his old lady
slaps
fast runner
intends to do
piles of salted skins
fierce
day of wrath
pits, ditches
to have a drink
sorrow
spiced and lively
lanky
elongated
stovepipe hat
rumor
all the people of
raging
making waves
the roar
writhed
convulsed
screamed
trembling and shame
reddishness
scars
noise
burst forth
knock against

עס קלינגט אַ הייס און דונערדיק געלעכטער.
מען נעמט־אַרויף די שכנים אויפֿן צימבל:
ווער ס׳שלאָגט זײַן װײַב און ווער עס פּאַטשט איר מאַן,
און וועמעס פֿערד איז גוט, און וועמעס בעסער,
און ווער ס׳האָט וועמעס כלה צוגענומען,
אַוועקגעפֿירט פֿון קירך. אין חופּה־נאַכט
מיט ביקסן אין די הענט, און וואָס דער חתן
מיינט וועגן דעם צו טאָן. מען וויצלט זיך
אויף חתן און אויף כּלהס צד. עס שטייט
אַ גרויסע רויטע פֿרייד אין ווינקל שײַער,
צעגיסט זיך ביז דער קאַלטער װײַטער וואַנט,
אַריבער בערג מיט אײַנגעזאַלצטע פֿעלן,
מיט פֿערדישן געביין און אַלטער שמאַטע.

אַ מאָל דערמאָנט מען זיך אין בײזן קריג:
מען רעכנט־אויס די נעמען פֿון חבֿרים,
וואָס זײַנען אויף די הענט בײַ זיי געשטאָרבן
אין נאַסע קאַלטע גריבער פֿונעם פֿעלד.
מען טרינקט לחיים זייער אָנדענקען,
מען מאַכט דעם ייִדן נעמען צו די ליפּן.
עס עפֿענען זיך הערצער גרויס און ברייט,
און ס׳גיסט זיך ברויזנדיק אַ הייס געשפּרעך
מיט פֿײַער, מיט געווירץ, מיט האַרץ און זעל.
און ווי אַזוי דער הויכער דאַרער לינקאָלן
מיט די צעשרויפֿטע גלידער, דאַרע הענט,
און מיט דעם בלאַס און אויסגעצויגן פּנים,
אין הויכן גלאַנציקן צילינדער־הוט,
איז אומגעריכטערהייט, פֿון קיינעם ניט דערוואַרט,
אַריין אין ריטשמאָנד אין אַ פֿײַנעם טאָג:
קיין גלאָק האָט ניט געהילכט, קיין ביקס געקנאַלט.

נאָר פּלוצעם האָט זיך ווי דאָס ווילדפֿײַער צעשפּרייט
די שטילע בשׂורה: דאָס איז ער, ס׳איז ער.
און שטאָט און גאַס זײַנען פֿאַרפֿלייצט געוואָרן,
זיך אויסגעגאָסן אין אַ ווילדן ים
פֿון שוואַרצע, וויינענדיקע, לאַכעדיקע קעפּ.
די אויגן האָבן ווײַס און בליצנדיק געבלאַנקט
און שוואַרצע הענט האָבן צו אים געשטרעקט זיך
מיט קליינע נעגער־קינדער איבער קעפּ;
און פֿון דער ברוסט פֿון שוואַרצן ים אַרויס
האָט זיך געריסן דאָס געברום פֿון אַפֿריקע,
געריסן און געצופּט פֿון זיך די קליידער,
געבראָכן זיך אין ווילדע פֿײַערדיקע טענץ,
געדרייט זיך, קאָנוווּלסירט ביז צו דער ערד,
געשריִען אין דעם ווילדסטן עקסטאַז:
— „מײַן דזשיזוס! מײַן דערלייזער! הללויה!“
און ווי דאָס פּנים פֿון דעם בלאַסן אייב
האָט זיך פֿאַרצויגן וויטיקלעך מיט פּײַן.

די בראַווע יעגערס טרינקען אויפֿגערעגט:
די אויגן נעמען זיך פֿאַרגיסן רויט,
די ווײַסע שראַמען גליִען זיך פֿונאַנדער
און פֿון די ברייטע, פֿלאַמענדיקע העלדזער
הייבט־אָן צו פֿליסן מעכטיק דאָס געזאַנג
פֿון שטאָלצן מוטיק־בראַוון דיקסי־לאַנד.
דאָס ליד פֿליסט שטראָמענדיק, און הויך, און רויט,
פֿילט־אָן דעם טונקעלן, דעם אַלטן שײַער,
און קלאַפּט זיך אָן ביז צום פֿאַרשוואַרצטן באַלקן
מיט ברענענדן געשריי און פֿלאַם און שטאָלץ,
— „הוראַ, הוראַ, פֿאַר דיקסי, הוראַ!“

חורף

חֲצַר הַיְּהוּדִי עַל גְּרוּטוֹתֶיהָ
נִשְׁקְעָה כֻּלָּהּ בַּשֶּׁלֶג הַכָּבֵד;
וּמִן הַבַּרְזִלִּים חֲלוּדָה נָדְפָה
וְקֹר צוֹרֵב הִבְהֵב בָּם וּפִעְפֵּעַ.
תַּנּוּר־הַגֶּחָלִים בַּבַּיִת הַיָּשָׁן
הֻסַּק יוֹמָם וָלֵיל, אַךְ קֹר שָׁלַט בּוֹ,
וְעַל כְּתָלָיו פָּשְׁטוּ וּבִצְבְּצוּ
גִּדּוּלֵי־כְפוֹר קָשִׁים, נִגְעֵי הַטַּחַב,
זוֹרְקֵי מָרָה־שְׁחֹרָה עַל סְבִיבוֹתָם.
תְּמוּנוֹת סָבִים עַל הַכְּתָלִים הֶחֱוִירוּ
וְהַסַּבְתּוֹת בְּפִיּוֹת מְהֻדָּקִים
הִכְחִילוּ וְעִוּוּ פָּנִים מִקֹּר.
וּכְשֶׁהֵחֵל הַשֶּׁלֶג לְהִמֵּס בַּחוּץ־
הֵחֵלּוּ גַּם קִירוֹת הַבַּיִת לְטַפְטֵף
בְּנִטְפֵי מַיִם עֲכוּרִים־דְּלוּחִים.

וְאָז שָׁכְבָה כְּבָר הַיַּלְדָּה בְּמִטַּת אִמָּהּ
חוֹלָה, שׁוֹתְקָה, עֵינֶיהָ פְּקוּחוֹת–
וְהָאֵם הַמְסֻרְבֶּלֶת וְהַדְּמוּמָה
הָיְתָה מְטַפֶּלֶת בָּהּ יוֹמָם וָלֵיל.
מְמַלְּאָה הַבַּקְבּוּקִים בְּרוֹתְחִים
בִּכְדֵי לְחַמֵּם רַגְלֵי הַפְּעוּטָה;
נִצֶּבֶת וְעוֹמְדָה לְשָׁעוֹת תְּכוּפוֹת
וּמִסְתַּכְּלָה בָּאֵשׁ עַל גַּב כִּירַיִם
כְּשֶׁהִיא שׁוֹוַעַת בְּעִמְקֵי לִבָּהּ,
תָּצִיף וְתִתְעַטֵּף בְּעָנְיָהּ–וּלְפֶתַע
יֵשׁ תִּתְנַעֵר כְּמֵחֲלוֹם בַּלָּהוֹת,
יוֹרְקָה פְּעָמִים שָׁלֹשׁ אֶל תּוֹךְ הָאֵשׁ
וּלְחִישָׁה נִזְרֶקֶת מִשְּׂפָתֶיהָ הַקְּמוּצוֹת.

הָהּ, לֹא שִׂחֵק לָהּ מַזָּלָהּ, לַפְּעוּטָה
לָרֶדֶת מֵעֲלֵי מִטַּת־דְּוַיָּהּ–
חָרַק לִבָּהּ כְּבַחֲרִיקַת מַשּׂוֹר
וַיֵּקְדוּ פָּנֶיהָ הַקְּטַנִּים מְשֻׁלְהָבִים;
עֵינֶיהָ הַכְּחֻלּוֹת דָּלְקוּ, לָהֲטוּ,
וְהִשְׁתַּפְּכוּ בְּאוֹר תּוֹעֶה, מוּזָר.
גֵּו זֶה קָטָן וָדַל בָּעַר בְּשַׁלְהַבְתּוֹ,
יָקַד מִלֹּבֶן הַסְּדִינִים בָּאֹדֶם
כִּיקוֹד חַמָּה עִם שְׁקִיעָתָהּ מַעֲרָבָה
עַל עַרְבוֹת שֶׁלֶג בְּעוֹנַת הַחֹרֶף.
וְכַאֲשֶׁר הֵחֵל לִשְׁקֹעַ אוֹר עֵינֶיהָ
וּלְהִקָּרֵם בְּקְרוּם זְכוּכִית אָטוּם
וְגוּפָהּ הַדַּל הֵחֵל לְהִתְיַשֵּׁר
וּלְהִתְמַתֵּחַ בְּכָל מְלוֹא אָרְכּוֹ,
וַעֲיֵפַת חַיִּים וּדְוַי נֶאֱנְחָה
בִּכְעֵין צִפְצוּף אַחֲרוֹן, מְרֻסָּק,
כְּצַפְצֵף צִפּוֹר לִפְנֵי שְׁנָתָהּ עִם עֶרֶב–
נָשׁוֹם נָשְׁמָה עוֹד הַמִּטָּה בְּחֹם אָדָם
אֶל תּוֹךְ אוֹרוֹ הַקַּר וְהָאָפֹר שֶׁל בֹּקֶר.

רָחַץ הָאִישׁ פָּנָיו, פָּנִים דְּווּיִים, בַּמַּיִם,
הֶחֱלִיף בִּגְדֵי חֹלוֹ בְּמַדֵּי שַׁבָּת,
וּבְצַעַד חֲרִישִׁי עָזַב הֶחָדֶר–
וּבְשׁוּבוֹ לְאַחַר שָׁעָה הַבַּיְתָה
וַאֲחָדִים מֵחֲשׁוּבֵי שְׁכֵנָיו עִמּוֹ
הָיְתָה כְּבָר גּוּפַת הַמֵּתָה מְטֹהָרָה
וּמְעֻטָּפָה סָדִין לָבָן וְנֵרוֹת דְּלוּקִים
הָיוּ לִמְרַאֲשׁוֹתֶיהָ–עָמְדָה הָאֵם
דְּמוּמָה וּמִתְעַטְּפָה בִּיגוֹן־אֶבְלָהּ;
וְגֶ׳ק, נַעַר זֶה שׁוֹבָב, בֶּן רֶגַע
הָפַךְ וְהָיָה לְיַעֲנְקְלִי מִכְּבָר;

scrap iron
sank into
rust gave forth its smel
scorched and pervaded

sprouted
ice-growths
spots of moisture
grandfathers
tightened mouths

melt

filthy

heavy, clumsy

boiling water
the little one

stove
cry

suddenly awake

sickbed
grating of a saw
burned

wandering light
body

like the burning sun
on snowy steppes

covered over with glass crus
straighten out

stretch out
she moaned
with a kind of last broken whistle

bed still breathed

quiet step

in the grief of her mour in
naughty, suddenly
of old

ווינטער

דער הויף מיט ברוכוואַרג האָט זיך איינגעזעצט,
איינגעפֿרוירן מיט די אײַזנס אינעם אײַז,
און פֿון די אײַזנס האָט געשמעקט מיט ראָסט[17],

געיאָגט פֿון זיך מיט ברענענדיקער קעלט.
אין שטוב האָט טאָג ווי נאַכט געברענט דער אויוון,
נאָר ס׳הויז איז אַלט געווען און קאַלט, און אומעטיק.
און ס׳זײַנען אויף די ווענט אַרויסגעוואַקסן
געדיכטע, שווערע פּאַנצערן פֿון אײַז,
ווי אײַטער־פּעכעכרס אויף אַ קראַנקן גוף
וואָס האָבן אין דעם בלאַסן שײַן פֿון טאָג
אַ בייזע מרה־שחורה אָנגעוואָרפֿן.
די זיידעס אויף די ווענט האָבן געפֿרירט
געוואָרן בלאַסער מיט די גרויע בערד;
די אַלטע באָבעס מיט די דינע ליפּן —
זיי האָבן זיך געקרימט אין בלוי פֿון קעלט.
און אַז אין דרויסן האָט גענומען אָפּגיין,
האָט אָנגעהויבן רינען פֿון די ווענט
מיט לאַנגזאַם קריכנדיקע מוטנע טראָפּנס.

די קליינע פּערעלע אין גרויסן בעט
איז שוין געלעגן אומעטיק און שטיל,
אין גאַנצן הויט און ביין, די פּיס פֿאַרשטאַרט,
און ס׳פֿלעגט די שטילע אָנגעפּעלצטע ייִדענע
דאָס זודיק׳ וואַסער גיסן אין די פֿלעשער,
כּדי דאָס עופֿהלע צו האַלטן וואַרעם.
אַ מאָל פֿלעגט זי פֿאַר גאַנצע שעהן לאַנג
זיך אומקערן צום פֿײַער אויף דער קיך,
זיך וואַרעמען די בלוילעך רויטע דאַרע הענט,
פֿאַרטראַכטן זיך, אַרײַנקוקן אין פֿײַער,
און קוקן, קוקן, קוקן — פּלוצעמדיק
זיך אויפֿכאַפּן ווי פֿון אַ בייזן חלום,
און דרײַ מאָל אינעם פֿײַער אויסשפּײַען,
און נעמען האַסטיק שעפּטשען מיט די ליפּן.
אַרויסקריכן אָבער פֿון מאַמעס בעט
איז פּערעלען שוין ניט געווען באַשערט:
דאָס הערצל האָט געכריפּעט ווי אַ זעג
און ס׳האָט דאָס פּנימל געפֿלאַמט אין צונטער;
די בלויע אויגן האָבן הייס געברענט,
געגאָסן זיך אין וואַנדערנדיקן ליכט.
די בלאָנדע הערלעך האָבן אויסגעזען
ווי זאַנגען אויף אַן אָפּגעברענטן פֿעלד.
דאָס אָרעם גופֿל מיט די כרופּקע[18]ביינדלעך
האָט פֿלאַמענדיק געברענט, געברענט, געברענט,
אַרויסגעברענט פֿון בלאַסע, קאַלטע לײַלעכער,
ווי ס׳ברענט־אַרויס די זון אין ווינטערפֿעלד
אויף ווײַסן שניי אין שטילן אונטערגאַנג.
און אַז דאָס ליכט האָט אָנגעהויבן אויסגיין,
פֿאַרציִען זיך ווי מיט אַ הײַטל גלאָז,
און אַז די גלידער האָבן שטײַף און האַרט
זיך אויסגעצויגן אין דער פֿולער לענג,
און אַז די מידע ברוסט פֿון אָרעם קינד
האָט שוין צום לעצטן מאָל אַ שליוכץ געטאָן,
ווי ס׳שליוכצט אַ פֿויגל פֿאַרן שטילן שלאָף —
האָט אַלץ נאָך פֿון דעם בעט מיט היץ געשלאָגן,
מיט רויטער היץ אין גרויען מאָרגנליכט.

האָט זיך דער טאַטע אָנגעטאָן אין בעסטן בגד,
זיך אָפּגעוואַשן דאָס צעקרימטע פּנים,
פּאַמעלעך זיך אַרויסגעשלײַכט פֿון טיר,
און אַז ער איז צוריקגעקומען שפּעטער
מיט צוויי־דרײַ אַלטע אָנגעזעענע שכנים —
איז שוין דער קליינער גוף געווען געוואַשן,
פֿאַרוויקלט אין די ווײַסע לײַלעכער,
מיט ברענענדיקע ליכט אַרום צוקאָפּנס.
די מאַמע איז געשטאַנען שווײַגנדיקערהייט,
די הענט פֿאַרקרעמפּטע אויפֿן הויכן בויך,
אָן ווערטער זיך געטרייסלט מיטן גאַנץ גוף
און זיך פֿאַרגאַנגען אין איר שטומען צער.
פֿון קליינעם שטיפֿער דזשייק — איז איבער נאַכט
צוריק דער אַלטער יאַנקעלע געוואָרן,
דאָס אָרעם ייִנגל פֿונעם ייִדיש שטעטל:

אוֹתוֹ יְלִיד הָעֲיָרָה שֶׁבַּמְּכוֹרָה,
פָּנָיו דַּלִּים, חִוְּרִים וּמְחֻדָּדִים;
אָמַר תְּהִלִּים בְּקוֹל רְוּוּי־דִּמְעָה
וְרָעַד קוֹלוֹ וְנִתְרַסֵּק בְּנִגּוּן בּוֹכִים.
וְכַאֲשֶׁר צָעֲדוּ הַשְּׁכֵנִים עַל הַמִּפְתָּן
בַּחֲלַל אֲוִיר נִדְכָּא שֶׁל בֵּית הָאֵבֶל–
הֵצִיצוּ עֲלֵיהֶם בְּכֹבֶד־רֹאשׁ חָמוּר
דְּמֻיּוֹת סָבִים מְעֻטָּרִים זָקָן
וְעֵינָם חַדָּה, נוֹקְבָה, חוֹדְרָה לַלֵּב
מִכֹּתֶל אַפְלוּלִי חָרְפִּי וְלַח.
דְּמוּת הַיְגוֹנִים לָאֵם וְלָאִשָּׁה
וְקוֹלוֹ שֶׁל גֵ׳קִי בַּנִּגּוּן הַזָּר
הֵטִילוּ עֲלֵיהֶם אֵימָה סְתוּמָה.
גַּם הַיְּהוּדִי, אִישׁ זֶה רָם־קוֹמָה
הָפַךְ וַיְהִי גַּם הוּא אַחֵר וְזָר,
לֹא זֶהוּ כְּלָל הָאִישׁ הָעוֹשֶׂה בַּגְּרוֹטָאוֹת–
מְרָחָק, כְּאוֹתָן תְּמוּנוֹת עַל הַכְּתָלִים,
עֵינָיו שְׁקוּעוֹת בְּחֹרֵיהֶן וַאֲדֻמּוֹת,
וִידֵיהֶם מֵאֲלֵיהֶן נִמְשְׁכוּ הַתְווֹת
אֶת אוֹת הַצְּלָב.
וְכַאֲשֶׁר פָּתַח הָאִישׁ–
נָטַף בְּצַעַר חֲרִישִׁי וּמִתְאַפֵּק
מִקּוֹל צָרוּד זֶה וְחָרֵד וּמִתְרַסֵּק
וּמִשְּׂפָתָיו חִוְרוֹת וּמְרֻפָּטוֹת;
מֵאֶצְבְּעוֹתָיו הַמְּשֻׁחָרוֹת וְהַנֻּקְשׁוֹת
הִצְבִּיעַ בָּן וְדָקַר בַּחֲלַל אֲוִיר
לְאוֹתָהּ זָוִית, לְמָקוֹם שֶׁהַיַּלְדָּה
הָיְתָה מוּטֶלֶת עַל דַּרְגַּשׁ־קְרָשִׁים
וְאוֹר הַנֵּר מְעַגֵּל עִגּוּל בְּהִלּוֹ
מִסָּבִיב לָרֹאשׁ הַקָּטָן וְהַשָּׁקוּף:
׳מֵתִי לִפְנֵיכֶם מוּטָל. שְׁאֵלָתִי:
׳כִּבְרַת קַרְקַע, אֲחֻזַּת־קֶבֶר לְיַלְדִּי–
׳הֵן זָר אָנֹכִי בֵּינֵיכֶם הַיּוֹם,
׳יִגְמֹל הָאֱלֹהִים לָכֶם חַסְדּוֹ
׳כַּאֲשֶׁר גְּמַלְתּוּנִי חֶסֶד עַד הַיּוֹם,
׳הַרְאוּ נָא חַסְדְּכֶם גַּם לְיַלְדִּי!׳
וּדְבָרָיו בִּצְלִיל חָרֵד נָגְעוּ
וְזִעְזְעוּ נִימֵי לִבּוֹת שׁוֹמְעָיו–אֶחָד
מֵהֶם מָחָה דִּמְעָה מִזָּוִית עַיִן,
וְהָאֶחָד יָרַד בְּאֶצְבָּעוֹת חֲרֵדוֹת
אֶל תּוֹךְ אַרְנַק־הַטַּבָּק הַמְזֻפָּת,
חִפֵּשׂ בְּמַעֲמַקָּיו, חִפֵּשׂ וּמְאוּם לֹא הֶעֱלָה,
כְּשֶׁעֵינָיו שְׁקוּעוֹת בִּמְצוּלוֹתָיו.
כְּרֶגַע דְּמָמָה עָמְדָה בַּבַּיִת,
נִשְׁמַע אַךְ הִבְהוּבוֹ שֶׁל נֵר־הַנְּשָׁמָה.
הַיְּהוּדִי–וְכַפָּיו שְׁטוּחוֹת אֶל עַל
רֹאשׁוֹ עַל עֵינָיו הָאֲדֻמּוֹת זָקוּף
וְהַשְּׁכֵנִים גְּלוּיֵי רָאשִׁים לְבָנִים
שַׁחִים וּמַרְכִּינִים בִּפְנֵי הַמָּוֶת.
אַחַר–וְהַזָּקֵן בָּהֶם צָעַד קָדִימָה,
פָּסַע פְּסִיעָה וְעָמַד, עָנָה רַכּוֹת:
׳שְׂדֵה הַקְּבָרוֹת פָּתוּחַ לְפָנֶיךָ,
׳בְּרֹר לְךָ מָקוֹם בְּמִבְחַר שׁוּרוֹת
׳וְקֶבֶר כְּרֵה לְיַלְדְּךָ הַמֵּת׳.
הֵשַׁח הָאִישׁ רֹאשׁוֹ בַּעֲנָוָה
אוֹרוּ מֵהַכָּרַת־טוֹבָה פָּנָיו
הִנְמִיךְ קוֹלוֹ וּבְאֵמוּן הִמְשִׁיךְ דְּבָרוֹ:
׳עוֹד בַּקָּשָׁה לִי: עֶצֶם אֶל עַצְמוֹ,
׳וְכַאֲשֶׁר יַדְבִּיקֵנִי אַחֲרוֹן יוֹמִי,
׳אֲנִי תְּפִלָּה, כִּי עַצְמוֹתַי תֵּנַחְנָה
׳בֵּינוֹת לִמְקָרְבַי, שְׁאֵרֵי בָּשָׂר וָרוּחַ–
׳אָמְנָה, שׁוֹנוֹת דָּתֵינוּ זוֹ מִזּוֹ

native
drawn
choked with tears
cracked
threshold
depressed
bearded [portraits]
piercing
moist and wintery
figure of grief
vague fear
make the sign of the cross
with quiet, halting sorrow
hoarse
stab at
bed of planks
bent over
dig
among my own
in truth

דאָס פּנים בליך, פֿאַרשפּיצט און אויסגעצויגן
געזאָגט דעם תהילים דורך פֿאַרשטיקטע טרערן,
און ס׳קוּלכל האָט געציטערט, זיך געוויגט
אין דעם געבראָכן יאָמערלעכן ניגון;
און אַז די שכנים זײַנען אָנגעקומען
אין דער געפּרעסטער לופֿט פֿון הויז פֿון טויט —
האָט זיי אַרומגעכאַפּט די שווערע אימה.
עס האָבן דראָענדיק אויף זיי אַראָפּגעקוקט
די גרויע בערד און פֿרעמדע, שטרענגע אויגן
פֿון פֿײַכטער ווינטערדיקער וואַנט אַרונטער.
דאָס שווײַגנדיק פֿאַרגליווערט וויגעשטאַלט
און דזשייקיס קולכל מיטן פֿרעמדן ניגון —
זיי האָבן אָנגעוואָרפֿן אויף די געסט
אַ גרויסע אימה; און דער הויכער ייִד
איז מיט אַ מאָל געוואָרן פֿרעמד און ווײַט —
ס׳איז גאָר נישט דער וואָס האַנדלט מיטן ברוכוואַרג —
אַ שטרענגער, ווי די בילדער אויף דער וואַנט,
מיט שטאַרע, טרוקענע און רויטע אויגן.
און ס׳האָבן זיך די הענט פֿון זיך אַליין געשטרעקט
צו אויסמאַכן דעם צייכן פֿונעם צלם.

און אַז דער ייִד האָט אָנגעהויבן ריידן,
האָט מיט אַ שטילן יאָמערלעכן צער
געטריפֿט פֿון האַרטן הייזעריקן קול,
פֿון די צעשפּאָלטענע און בלאַסע ליפּן,
פֿון די צעוויטיקטע און יאושדיקע אויגן,
און פֿון די שוואַרצע און פֿאַרשטײַפּטע פֿינגער
מיט וועלכע ער האָט אין דער לופֿט געשטאָכן
צום ווינקל צו, ווו ס׳איז דאָס ווײַסע קינד
געלעגן אויסגעלייגט אויף ווײַסע בענקלעך
און ס׳האָט דער געלער שײַן געמאַכט אַ קרײַז
אַרום דעם קליינעם דורכזיכטיקן קעפּל:
— מײַן טויטער ליגט פֿאַר אײַך. איך זוך אַ פּלאַץ,
מײַן עופּהלע, מײַן קליינס, מיט ערד באַשיטן.
איך בין אַ פֿרעמדער דאָ צווישן אײַך,
זאָל גאָט אײַך העלפֿן ווי איר האָט ביז הײַנט
מיר בײַגעשטאַנען אין מײַן טאָג פֿון נויט!
באַווײַזט אויך צו מײַן טויטן אײַער גנאָד,
באַוויליקט מיר אַ קבֿר פֿאַר מײַן קינד!
און זײַנע ווערטער האָבן אָנגעשלאָגן
מיט ציטערדיקן קלאַנג אין אַלע הערצער.
און איינער האָט אַ יונגע טרער פֿאַרווישט,
און איינער האָט מיט גראָבע שווערע פֿינגער
גענישטערט לאַנג אין בײַטל פֿונעם טאַבאַק,
געזוכט, געזוכט און נישט געקענט דערזוכן,
מיט אויגן טיף פֿאַרגראָבענע אין בײַטל.
אַ רגע איז געווען שטיל און טויט,
מען האָט געהערט דאָס פֿאָכען פֿון נשמה־ליכט;
דער ייִד מיט די צעשפּרייטע הענט אין לופֿט,
דער קאָפּ מיט רויטע אויגן אויפֿגעהויבן,
די שכנים מיט די בלויזע ווײַסע קעפּ,
געבויגן אין דעם אָנגעזיכט פֿון טויט.
דערנאָך האָט זיך דער עלטסטער פֿון די שכנים
אַרויסגערוקט פֿאָרויס, געבליבן שטיין,
און אויף אַ שטילן קול געענטפֿערט ווייך:
— דאָס בית־הקבֿרות־פֿעלד איז פֿאַר דיר אָפֿן,
קלײַב־אויס אַ פּלאַץ דאָרט אין די שענסטע רייען,
און גראָב אַ קבֿר פֿאַר דײַן טויטן קינד!
האָט זיך דער ייִד ענױוותדיק פֿאַרבויגן,
זײַן פּנים האָט פֿון דאַנקבאַרקייט צעלויכט זיך,
און שטיל און צוטרוילעך גערעדט פֿון ס׳נײַ:
— איין לעצט געבעט נאָך: אייגנס ציט צו אייגנס;
און ווען מײַן לעצטע שעה וועט אויסשלאָגן,
וואָלט איך געוואָלט, אַז מײַן געביין זאָל רוען
צווישן מײַנע אייגענע, מײַן פֿלייש און בלוט;
די גלויבנס אונדזערע זײַנען פֿאַרשיידן

׳אַךְ הֵן עָפָר כֻּלָּנוּ מֵעָפָר אֶחָד
׳וְכֻלָּנוּ מַאֲמִינִים בְּאֵל אֶחָד
׳וֵאלֹהִים יָשִׁיב לָכֶם כִּגְמוּל יֶדְכֶם.
׳בַּקָּשָׁתִי: כִּבְרַת קַרְקַע מְיֻחֶדֶת לִי
׳לְחַדֵּשׁ בָּהּ בֵּית־קְבָרוֹת לְמִשְׁפַּחְתִּי,
׳וְאִם יָמִים נָכוֹנוּ לִי בֵּינוֹתֵיכֶם
׳אֶפְרַע לָכֶם חוֹב זֶה בִּמְלוֹאוֹ׳.
וּדְמָעוֹת חַמּוֹת הֵקֵרוּ מִמְּקוֹרָן
נָזְלוּ מֵעֵינָיו הָאֲדֻמּוֹת דְּוּוּיוֹת,
נִשְׁתַּרְבְּבוּ בְּקִמְטֵי פָּנָיו, שְׂפָתָיו,
וְנֶעֶלְמוּ בִּסְבַךְ שַׂעֲרוֹת זְקָן.

וְכַאֲשֶׁר חָצַב הַקֶּבֶר הַקָּטָן
בַּקֶּרַח הַכָּבֵד שֶׁל אֲדָמָה חָרְפִּית
בְּאוֹתָהּ גִּבְעָה הַמְיֻחֶדֶת לוֹ–
פָּסַק מַעְיַן דְּמָעָיו וְעָמַד
וְשׁוּב נִצַּת בְּעֵינָיו זִיק חַד.
וְכַאֲשֶׁר הוֹרִיד אֶת יַלְדָּתוֹ הַבּוֹרָה
וְרִאשׁוֹנֵי רִגְבֵי עָפָר צְהֻבִּים
נָפְלוּ וְהִתְדַּפְּקוּ בַּקְּרָשִׁים הַלְּבָנִים
בַּחֲבָטָה קְפוּאָה וַעֲמוּמָה
וְהִדְהֲדָה בַּדּוּמִיָּה שֶׁמִּסָּבִיב–
אוֹ־אָז נֵעוֹרָה הָאִשָּׁה מִקִּפְאוֹנָהּ.
עִם כָּל שְׁפִיכַת־עָפָר שֶׁל הַמְּעַדֵּר
הִתְנוֹעֲעָה בִּמְלוֹא גּוּפָהּ, פִּרְפְּרָה,
מְקוֹר דִּמְעוֹתֶיהָ נִפְתַּח לִרְוָחָה
וְקוֹלָהּ הַנֶּחֱנָק קָם לִתְחִיָּה –
סְלִיחָה וּמְחִילָה מִיַּלְדָּתָהּ בִּקְּשָׁה
בְּהַכּוֹתָהּ בְּאֶגְרוֹפָהּ עַל לְבָבָהּ:
׳הָהּ, רוּצִי, יַלְדָּתִי׳ – מָרַת נַפְשָׁהּ שָׁפְכָה–
׳וְהִשְׁתַּטְּחִי לִפְנֵי אִמָּהוֹת עוֹלָם,
׳סַפְּרִי לָהֶן מִקְּשִׁי חַיֵּינוּ הַמָּרִים,
׳בַּקְּשִׁי רַחֲמִים שֶׁתַּמְלֵצְנָה בַּעֲדֵנוּ
׳לִפְנֵי שׁוֹכֵן מָרוֹם, כִּי יַעֲנְקֶלִי יִגְדַּל
׳וִיהְיֶה יְהוּדִי, וְכִי אָבִיךְ וְאִמֵּךְ
לֹא יֵדְעוּ צַעַר וְיָגוֹן וּשְׁכוֹל׳.
וְהָיָה הַקֶּבֶר מִתְמַלֵּא מֵחֻלְיָתוֹ
עָפָר צָהֹב עַד לִגְדוֹתָיו הַלְּבָנוֹת;
וְלָבָן וְדוֹמֵם הִשְׂתָּרֵעַ מִסָּבִיב
שְׂדֵה הַקְּבָרוֹת הַזָּר רְפוּד שְׁלָגִים
וְגַלִּים זְרוּעִים גַּם פֹּה גַּם שָׁם הִלְבִּינוּ
וְלִמְרַאֲשׁוֹתָם צְלָבִים בְּכְפוֹר זְכוּכִית.
וְשִׂיחֵי־מַחַט יְרֻקִּים־כֵּהִים
נִצְטוֹפְפוּ קְפוּאִים בִּירַקּוּתָם בַּשֶּׁלֶג.
וּמֵעַל לְגֵיאָיוֹת וְלִגְבָעוֹת כְּחֻלִּים,
וְעַל מִשְׁטָחָן שֶׁל בְּרֵכוֹת קֶרַח יְרֻקּוֹת
תְּלוּיִים הָיוּ בְּאֵמוּן וּבְרַחֲמִים
שְׁמֵי חֹרֶף רְחוֹקִים־קְרוֹבִים
וְאוֹר וְרַדְרַד נָח עַל הַשֶּׁלֶג הַטָּהוֹר
אוֹר שֶׁמֶשׁ־עֶרֶב צוֹנֵנָה, חָרְפִּית.

extended into the creases
hewn
wintery
well of tears
a penetrating spark
echo
only then
digger
trembled
fist
stretching
needle bushes
surface
rosy

דאָך אַלע זײַנען שטויב פֿון זעלבן שטויב,
און אַלע דינען מיר צום זעלבן גאָט,
און גאָט וועט אײַך באַלוינען פֿאַר דעם חסד.
איך בעט אַן אָפּגעזונדערט שטיקל פּלאַץ,
מײַן אייגענעם בית־עולם צו באַנײַען;
און אויב ס׳איז מיר באַשערט נאָך יאָרן דאָ
וועל איך אײַך אָפּצאָלן דעם גרויסן חוב.
און הייסע טרערן האָבן זיך צעלאָזט,
געפֿלאָסן פֿון די ווייטיקלעכע אויגן,
פֿאַרקראָכן אין די קנייטשן פֿון די ליפּן,
פֿאַרלוירן זיך אין טיפֿן האָר פֿון באָרד.
און אַז ער האָט געהאַקט דעם קליינעם קבֿר
דורך שווערן אײַז און ווינטערדיקער ערד
אין אָפּגעלייגטן בערגל פֿונעם פֿעלד,
האָט זיך דער קוואַל פֿון טרערן אָפּגעשטעלט

און ס׳האָבן זײַנע אויגן אָנגענומען
צוריק דעם טרוקענעם און שאַרפֿן גלאַנץ.
און אַז ער האָט דאָס קינד אַראָפּגעלאָזט
אין דער געפֿרוירענער און געלער גרוב,
און ערשטע, געלע, האַרטע גרודעס האָבן
גענומען פֿאַלן אויף די ווײַסע ברעטלעך
מיט אַ געפֿרוירענעם און דומפּן קלאַנג
אין ווײַסער קאַלטער שטילקייט וואָס אַרום —
ערשט דעמאָלט איז די פֿרוי צו זיך געקומען:
מיט יעדן נײַעם שאָט פֿון ערד האָט זי
געטרייסלט זיך פֿאַרויס אַריבער גרוב,
איר קוואַל פֿון טרערן האָט זיך אויפֿגעעפֿנט
און דאָס פֿאַרפֿרוירן קול האָט אויפֿגעלעבט,
געריסן זיך אין גרוב אַרײַן מיט טרערן.
זי האָט מחילה בײַ איר קינד געבעטן
און זיך געשלאָגן אויפֿן פֿלאַכן האַרצן.
— לויף, קינד מײַנס, לויף! — האָט זי איר האַרץ געגאָסן —
און מי זיך פֿאַר די הייליקע אמהות.
דערצייל זיי פֿון דעם ביטערן און שווערן לעבן,
און בעט, זיי זאָלן מיִען זיך פֿאַר אונדז:
אַז יאַנקעלע זאָל אויסוואַקסן און זײַן אַ ייִד,
אַז ס׳זאָלן מער דײַן טאַטע און דײַן מאַמע
ניט וויסן שוין פֿון צער און בייז און אומגליק.
און ס׳האָט די גרוב אַלץ מער זיך אָנגעפֿולט,
זיך אָנגעשאָטן ביז די ווײַסע ראַנדן,
און ס׳האָט אַרום געשפּרייט זיך ווײַט און שטיל
דאָס פֿרעמדע פֿעלד אין אויסגעבעטן שניי
מיט קליינע, ווײַסע בערגלעך דאָ און דאָרט,
מיט אָנגעגלאָזטע צלמים בײַ צוקאָפּנס,

מיט גרינע נאָדלדיקע יעגלע[19]-ביימלעך
וואָס לײַכטן קאַלט מיט טיפֿן גרין און שניי,
און איבער ווײַסע בערג און בלויע טאָלן,
און איבער גרינע אָזיערעס מיט אײַז,
איז שטיל און צוטרוילעך געווען צעהאַנגען
אַ נאָענטער און אַ ווײַטער ווינטער־הימל
מיט בלויע פּאַסן צווישן ווײַסע וואָלקנס,
מיט ראָזיקע סימנים אויפֿן שניי
פֿון קאַלטער ווינטערדיקער אונטזון.